

DANIEL
DEFOE

Ruttovuosi

 SAGA
EGMONT

Ruttovuosi

Daniel Defoe

Ruttovuosi

SAGA Egmont

Ruttovuosi
Translated by
Seppo Loponen
Original title
A Journal of the Plague Year
Cover image: Shutterstock
Copyright © 2022 SAGA Egmont
All rights reserved
ISBN: 9788728445600

1. POD edition

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com – a part of Egmont, www.egmont.com

S yyskuun alkupuolella 1664 sain naapureitteni kanssa tavallisen keskustelun kuluessa kuulla, että rutto oli taas palannut Hollantiin. Se oli nimittäin raivonnut siellä hyvin ankarasti vuonna 1663, varsinkin Amsterdamissa ja Rotterdamissa, jonne jotkut sanoivat sen tulleen Italiasta, toiset Levantista, Hollannin Turkin-laivaston tuomien tavaroiden mukana; toiset sanoivat sen tulleen Kreetalta, toiset Kyprokselta. Oli yhdentekevää, mistä se oli tullut; kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että se oli taas tullut Hollantiin.

Tuohon aikaan meillä ei ollut painettuja sanomalehtiä, jotka olisivat levittäneet asioista huhuja ja kuulopuheita ja parannelleet niitä ihmisten kekseliäisyydellä, kuten myöhemmin elämässäni olen nähnyt tapahtuvan, vaan tällaiset asiat poimittiin kauppiaiden ja muiden ulkomaista kirjeenvaihtoa harjoittavien kirjeistä, minkä jälkeen ne vain kiersivät suusta suuhun; asiat eivät siis levinneet hetkessä ympäri maata kuten nykyisin. Mutta hallitus taisi saada siitä todenperäisen selonteon, ja käytiin lukuisia neuvotteluja keinoista, joilla sen maahantulo saataisiin estetyksi; kaikki pidettiin kuitenkin visusti salassa. Siksi tämä huhu hiipui pois, ja ihmiset alkoivat kuitata sen asiaksi, joka ei sanottavasti koskenut meitä ja jonka toivoimme olevan perätön, kunnes marraskuun lopulla tai joulukuun alussa 1664 kaksi miestä, kuulemma ranskalaisia, kuoli ruttoon Long Acrella tai oikeastaan Drury Lanen yläpäässä. Perhe, jonka luona he asuivat, yritti parhaansa mukaan salata asian, mutta koska se oli tullut puheenaiheeksi kulmakunnalla, se kulkeutui ministereiden tietoon, ja saadakseen siitä selvän ja varmistuakseen sen todenperäisyydestä hallitus lähetti kaksi lääkäriä ja kirurgin taloon suorittamaan tutkimuksen. He tekivät sen, ja löydettyään kummastakin ruumiista selviä merkkejä

taudista he ilmoittivat julkisesti käsityksensä, että miehet olivat kuolleet ruttoon. Sen jälkeen heidän lausuntonsa jätettiin seurakunnan lukkarille, ja hän vuorostaan toimitti sen kaupungintalolle, ja se julkaistiin tavalliseen tapaan viikoittaisessa kuolleisuustaulukossa näin:

Rutto: 2. Saastuneita seurakuntia: 1.

Asukkaat huolestuivat tästä suuresti ja alkoivat hätääntyä kaikkialla kaupungissa, sitäkin enemmän kun joulukuun viimeisellä viikolla 1664 samassa talossa kuoli jälleen yksi mies samaan tautiin. Sitten elimme taas rauhassa kuutisen viikkoa, ja kun kukaan ei ollut kuollut rutonoireisiin, taudin sanottiin menneen ohi; sen jälkeen, muistaakseni 12. helmikuuta, kuoli kuitenkin jälleen yksi toisessa talossa mutta samassa seurakunnassa ja samalla tavalla.

Tämä sai asukkaat kohdistamaan huomionsa tiukasti kyseiseen kaupunginosaan, ja kun viikkotaulukot osoittivat hautajaisten lisääntyneen St Gilesin seurakunnassa tavallista enemmän, alettiin epäillä ruton levinneen kaupunginosaan asukkaisiin ja monien kuolleen siihen, vaikka asiaa oli koetettu mahdollisimman huolellisesti estää pääsemästä julkisuuteen. Tämä herätti väestössä suurta levottomuutta, ja harvat suostuivat menemään Drury Lanelle tai muille epäilyttäville kaduille muuten kuin aivan pakottavissa asioissa.

Kuolinlukujen kasvu oli seuraava: tavanomainen viikoittainen hautajais määrä St Giles-in-the-Fieldsin ja Holbornissa sijaitsevan St Andrewin seurakunnassa oli kahdestatoista seitsemääntoista tai yhdeksääntoista kummassakin, pienin vaihtelui; mutta ruton puhjettua St Gilesin seurakunnassa tavanomaisten hautajaisten havaittiin lisääntyneen huomattavasti. Esimerkiksi:

Samanlaista kuolinlukujen kasvua havaittiin myös St Briden seurakunnissa, jotka rajoittuivat yhdeltä taholta Holbornin seurakuntaan, ja Clerkenwellissä sijaitsevassa St Jamesin seurakunnassa, joka rajoittui Holborniin toiselta taholta; näissä seurakunnissa tavallinen kuolinluku oli neljästä kuuteen tai kahdeksaan viikossa, mutta tuona aikana se kasvoi seuraavasti:

Lisäksi asukkaat panivat sängen huolestuneina merkille, että viikkotaulukkojen kuolinluku kasvoi kaiken kaikkiaan kovin paljon näinä viikkoina, vaikka tähän aikaan vuodesta luvut ovat yleensä varsin kohtuulliset.

Kuolleisuustaulukoiden ilmoittama hautajais määrä oli normaalisti osapuilleen 240–300 viikossa. Jälkimmäistä lukua pidettiin aika korkeana, mutta sen jälkeen huomasimme kuolinlukujen vähä vähältä kasvavan seuraavasti:

Tämä viimeinen taulukko oli erityisen pelottava, sillä näin suurta määrää ei tiedetty haudatun yhdessä viikossa sitten edellisen vitsauksen vuonna 1656.

Tämä kaikki meni kuitenkin taas ohi, ja koska sää oli kylmä ja joulukuussa alkanut pakkanen jatkui yhä hyvin ankarana lähes helmikuun loppuun asti purevien mutta kohtuullisten tuulten tehostamana, luvut laskivat taas ja kaupunki tervehtyi ja kaikki alkoivat uskoa vaaran olevan ohi, paitsi että hautajaisten määrä pysyi St Gilesissä yhä suurena. Varsinkin huhtikuun alusta lähtien niitä oli 25 viikossa, kunnes 18. ja 25. päivän välisellä viikolla St Gilesin seurakunnassa haudattiin 30 ihmistä, joista kaksi oli kuollut ruttoon ja kahdeksan pilkkukuumeseen, mitä pidettiin samana asiana; samoin pilkkukuumeseen kuolleiden

kokonaismäärä kohosi tuolla viikolla edellisviikon kahdeksasta kahteentoista.

Tämä säikäytti meidät kaikki taas, ja asukkaita vaivasivat pahat aavistukset, varsinkin kun sää alkoi nyt muuttua ja lämmitä ja kesä teki tuloaan. Seuraava viikko herätti kuitenkin taas toiveita; taulukon luvut olivat alhaiset, vainajien kokonaismäärä oli vain 388, joista kukaan ollut kuollut ruttoon ja pilkkukuumeeseenkin vain neljä.

Mutta seuraavalla viikolla rutto palasi taas ja levisi pariin kolmeen muuhun seurakuntaan, nimittäin St Andrewiin Holborniin ja St Clement Danesiin; Cityn suureksi huoleksi yksi kuoli muurien sisäpuolella, St Mary Woolchurchin seurakunnassa, tarkemmin sanottuna Bearbinder Lanella lähellä Stocks Marketia; kaikkiaan yhdeksän kuoli ruttoon ja kuusi pilkkukuumeeseen. Tutkimuksissa kävi kuitenkin ilmi, että Bearbinder Lanella kuollut ranskalaismies oli asunut Long Acrella saastuneen talon lähellä ja että hän oli taudin pelossa muuttanut pois tietämättä jo saaneensa tartunnan.

Toukokuu oli alullaan, mutta sää oli lauha, vaihteleva ja aika vilpoisa, ja asukkaat elättelivät yhä toiveita. Heitä rohkaisi se, että City oli terve: kaikissa sen 97 seurakunnassa haudattiin vain 54 ihmistä, ja aloimme toivoa, että koska tauti koetteli pääasiassa tuon kaupunginosan asukkaita, se ei leviäisi laajemmalle, varsinkin kun seuraavalla viikolla, 9.–16. toukokuuta, kuoli vain kolme ihmistä, joista yksikään ei Cityssä eikä vapaa-alueilla, ja St Andrewissa haudattiin vain viisitoista, mikä oli varsin vähän. St Gilesissä tosin haudattiin 32 ihmistä, mutta koska vain yksi oli kuollut ruttoon, asukkaat alkoivat rauhoittua. Kokonaistaulukko oli myös hyvin alhainen, sillä edellisellä viikolla kuolleita oli vain 347 ja edellä mainitulla viikolla vain 343. Elättelimme näitä

toiveita muutaman päivän, mutta vain muutaman, sillä asukkaita ei enää voinut harhauttaa; he tutkivat talot ja havaitsivat, että rutto oli tosiasiaassa levinnyt joka taholle ja että siihen kuoli useita ihmisiä joka päivä. Nyt me jätimme kaikki vähättelyt sikseen, eikä tilannetta voinut enää salata; kävi näet pian ilmi, että tauti oli levinnyt niin laajalle, ettei sen laantumisesta ollut toivoakaan: St Gilesin seurakunnassa se oli ulottunut usealle kadulle, ja monissa perheissä kaikki viruivat sairaina, ja tilanne alkoikin paljastua seuraavan viikon taulukosta. Tosin vain 14 ihmistä oli merkitty kuolleeksi ruttoon, mutta se oli pelkkää hämäystä ja harhautusta, sillä St Gilesin seurakunnassa haudattiin kaikkiaan 40 ihmistä, joista useimmat olivat varmasti menehtyneet ruttoon siitä huolimatta, että heidän ilmoitettiin kuolleen muihin tauteihin; vaikka hautajaisten kokonaismäärä oli kasvanut vain 32:lla ja koko taulukon luku oli vain 385 ja pilkkukuumeeseen oli kuollut neljätoista ja ruttoon niin ikään neljätoista, me pidimme yleisesti itsestään selvänä, että sillä viikolla oli 50 ihmistä kuollut ruttoon.

Seuraava viikkotaulukko käsitti 23.–30. toukokuuta, jolloin ruttoluku oli seitsemätoista. St Gilesissä tosin haudattiin 53 ihmistä – pelottava määrä! – joista vain yhdeksän merkittiin ruttotapauksiksi, mutta kun rauhantuomarit suorittivat ylipormestarin kehotuksesta tarkemman tutkimuksen, kävi ilmi, että tässä seurakunnassa oli tosiasiaassa kuollut 20 muutakin ruttoon, vaikka heidän ilmoitettiin menehtyneen kuumeeseen tai muihin tauteihin, ja lisäksi oli salattuja tapauksia.

Mutta nämä olivat pikkujuttuja verrattuna siihen, mitä tapahtui heti sen jälkeen, sillä nyt sää muuttui helteiseksi, ja kesäkuun ensi viikosta lähtien tauti levisi pelottavalla tavalla ja kuolinluvut kohosivat korkeiksi; kuume-, pilkkukuume- ja

hammastulehdustapaukset alkoivat tihentyä, sillä kaikki jotka vain pystyivät salasivat tautinsa, jotta naapurit eivät kaihtaisi heitä ja kieltäytyisi seurustelemasta heidän kanssaan, mutta myös siksi etteivät viranomaiset sulkisi heidän talojaan, mitä ei tosin vielä tehty mutta jolla uhkailtiin, ja ajatuskin siitä pelotti ihmisiä suunnattomasti.

Kesäkuun toisella viikolla St Gilesin seurakunnassa, missä taudin painopiste yhä sijaitsi, haudattiin 120 ihmistä, ja vaikka taulukkojen mukaan heistä vain 68 oli kuollut ruttoon, kaikki sanoivat, että tapauksia oli ollut vähintään 100, mihin päädyttiin vertaamalla tuon seurakunnan edellä mainittua tavanomaista hautajaismäärää.

Tähän viikkoon saakka City pysyi puhtaana, sillä sen 97 seurakunnassa ei ollut kuollut muita kuin edellä mainitsemani ranskalaismies. Nyt Cityssä kuoli neljä, yksi Wood Streetillä, yksi Fenchurch Streetillä ja kaksi Crooked Lanella. Southwark oli taudista putipuhdas, sillä joen sillä puolella ei ollut vielä kuollut yhtäkään.

Minä asuin Aldgaten ulkopuolella, osapuilleen Aldgate Churchin ja Whitechapelin tullin puolivälissä, kadun vasemmalla eli pohjoispuolella, ja koska tauti ei ollut ulottunut siihen kaupunginosaan, kotikulmillani oli vielä varsin rauhallista. Kaupungin toisella laidalla vallitsi kuitenkin sangen suuri hätä: varakkaammat asukkaat, varsinkin Cityn länsiosan aateliset ja säätyläiset, poistuivat kaupungista epätavallisen sankoin joukoin perheineen ja palvelijoineen, ja erityisesti tätä ilmeni Whitechapelissa, tarkemmin sanoen Broad Streetillä, missä minä asuin; siellä suorastaan kuhisi kuormarattaita ja kärryjä, jotka kuljettivat tavaroita, naisia, palvelijoita, lapsia ynnä muuta, vaunuja täynnä herrasväkeä ja heidän palkkaamiaan

hevosmiehiä, kaikki kiiruhtamassa pois; sitten ilmestyi tyhjiä kuormarattaita ja kärryjä sekä varahevosilla ratsastavia palvelijoita, jotka tulivat selvästi takaisin tai jotka oli lähetetty hakemaan kaupungista lisää väkeä, ja lukemattomia miehiä kulki ratsain, jotkut yksin, toiset palvelijoiden kanssa, mutta jokseenkin kaikki matkatavaroiden kanssa ja pitkälle taipaleelle varustautuneina, kuten heidän ulkoasustaan saattoi hyvin päätellä.

Se oli perin pelottava ja surullinen näky, ja koska jouduin pakostakin katsomaan sitä aamusta iltaan (sillä muutakaan mielenkiintoista nähtävää ei ollut), mielessäni heräsi varsin vakavia mietteitä Cityä odottavista kärsimyksistä ja sinne jäävien kolkosta kohtalosta.

Tämä ihmisvirta oli useita viikkoja niin vuolas, että ylipormestarin ovelle pääsi vain suurella vaivalla; vallitsi nimittäin tavaton tungos ja ruuhka, kun ihmiset hakivat kulkulupia ja terveystodistuksia päästäkseen maaseudulle, sillä ilman niitä ei saanut kulkea matkan varrella olevien kaupunkien kautta eikä yöpyä majataloissa. Mutta koska Cityssä ei ollut koko sinä aikana kuollut ketään, ylipormestari antoi auliisti terveystodistuksen kaikille Cityn 97 seurakunnan asukkaille ja jonkin aikaa myös niille, jotka asuivat vapaa-alueilla.

Tämä virta jatkui siis useita viikkoja eli koko toukokuun ja kesäkuun, sitäkin vuolaampana kun levisi huhu, että hallitus määräisi asetettavaksi tielle puomit ja sulut, jotta asukkaat eivät pääsisi matkustamaan pois, ja että tienvarsikaupungit eivät päästäisi lontoolaisia kulkemaan niiden kautta, jotta he eivät toisi tautia tullessaan, vaikka kummallakaan huhulla ei ollut pohjaa muualla kuin mielikuvituksessa, ainakaan aluksi.

Nyt aloin harkita vakavasti omaa tilannettani ja mihin toimiin itse ryhtyisin, eli olisiko minun jättävä Lontooseen vai suljettava taloni ja paettava lukuisten naapureitteni tavoin. Olen paneutunut tähän seikkaan näin perinpohjaisesti, koska arvelen siitä olevan hyötyä jälkeeni tuleville, jos he joutuvat samaan ahdinkoon ja tekemään samanlaisen valinnan; siksi toivonkin heidän ottavan tämän selostuksen mieluummin ohjeena kuin omien toimenpiteitteni kuvauksena, sillä he varmaankin vähät välittävät, miten minun kävi.

Edessäni oli kaksi tärkeää seikkaa: ensinnäkin minun oli pidettava yllä yritystäni ja verstastani, joka oli suurehko ja käsitti koko maallisen omaisuuteni, ja toiseksi minun oli säilytettävä henkeni siinä kaameassa turmiassa, johon kaikesta päätellen koko kaupunki oli suistumassa ja jonka, olipa se kuinka suuri tahansa, me kaikki kenties peloissamme kuvittelimme paljon suuremmaksi kuin se olisikaan.

Ensimmäinen näkökohta oli minulle hyvin tärkeä; olin ammatiltani satulakauppias, ja koska en harjoittanut ensi sijassa myymälä- tai vähittäiskauppaa vaan toimin yhteistyössä niiden kauppiaiden kanssa, jotka hankkivat tavaraa englantilaisille siirtomaille Amerikkaan, toimeentuloni oli perin riippuvainen heistä. Tosin olin perheetön mies, mutta palveluksessani oli paljon väkeä, ja minulla oli talo ja versta sekä varastoja täynnä tavaraa; lyhyesti sanottuna, jos jättäisin tuon kaiken, kuten sellaisessa tilanteessa on pakko tehdä (siis ilman valvojaa eli henkilöä, jonka huostaan kaiken saattoi uskoa), voisoin hyvinkin menettää paitsi yritykseni myös varastoni ja niin ollen koko maallisen omaisuuteni.

Minulla oli tuolloin Lontoossa vanhempi veli, joka oli pari vuotta aiemmin palannut Portugalista, ja kun kysyin häneltä

neuvoa, hän vastasi kolmella sanalla, samoilla jotka oli lausuttu aivan toisessa yhteydessä: ”Mestari, pelasta itsesi.” Sanalla sanoen hän kehotti minua muuttamaan maalle, kuten hän itse oli päättänyt tehdä perheensä kanssa; hän kertoi, mitä hän oli kuullut ulkomailla: että paras tapa varautua ruttoon oli pako. Kun huomautin, että silloin menettäisin yritykseni, omaisuuteni ja saatavani, hän kumosi näkökohtani tyystin. Hän sanoi, että juuri se, minkä esitin perusteeksi jäämiselleni, nimittäin että uskoisin turvallisuuteni ja terveyteni Herran haltuun, mitätöi mitä selvimmin väitteeni, että menettäisin yritykseni ja omaisuuteni. ”Sillä”, hän sanoi, ”eikö sinun olisi yhtä järkevää uskoa Herran haltuun se mahdollisuus tai riski, että menetät yrityksesi, kuin jäädä niin ilmeiseen vaaraan ja uskoa hänen haltuunsa henkesi?”

En voinut väittää, että minulla oli pulaa paikoista minne mennä, sillä minulla oli lukuisia ystäviä ja sukulaisia Northamptonshiressä, mistä sukumme on peräisin; varsinkin Lincolnshiressä asuva siskoni oli hyvin halukas ottamaan minut vastaan ja majoittamaan minut.

Veljeni, joka oli jo lähettänyt vaimonsa ja molemmat lapsensa Bedfordshireen ja päättänyt seurata perässä, kehotti hyvin vakavasti minua lähtemään; kerran olinkin jo päättänyt noudattaa hänen toivettaan, mutta en ollut tuolloin kyennyt hankkimaan hevosta; sillä vaikka kaikki asukkaat eivät lähteneetkään Lontoosta, rohkenen kuitenkin sanoa, että tavallaan kaikki hevoset lähtivät: moneen viikkoon koko kaupungista ei ollut ostettavissa tai vuokrattavissa juuri ainuttakaan hevosta. Kerran päätin lähteä taivaltamaan jalkapatikassa yhden palvelijan kanssa ja olla yöpymättä majataloissa vaan ottaa mukaan sotilasteltan ja yöpyä pelloilla,

kuten monet tekivät, sillä sää oli hyvin lämmin eikä vilustumisen vaaraa ollut. Sanon ”kuten monet tekivät”, koska lopulta useat menettelivät niin, varsinkin ne jotka olivat taistelleet sodassa, josta ei ollut kulunut montakaan vuotta; seurausilmiöistä sanottakoon, että jos useimmat matkaan lähteneet olisivat tehneet siten, rutto ei olisi kulkeutunut niin lukuisiin maaseutukaupunkeihin ja maataloihin monien ihmisten suureksi vahingoksi ja suoranaiseksi tuhoksi, kuten nyt kävi.

Mutta sitten palvelijani, jonka olin aikonut ottaa mukaani, petti minut; peloissaan kulkutaudin laajenemisesta ja tietämättä, milloin minä lähtisin, hän otti ja jätti minut, joten lähtöni siirtyi tuonnemmaksi; tavalla tai toisella huomasiin matkasuunnitelmieni aina raukeavan milloin mistäkin syystä, niin että lähtöni aina vain viivästyi ja lykkääntyi; ja tästä juohtuukin mieleeni tarina, jota muuten voisi pitää joutavana sivuhyppäyksenä, nimittäin tarina näiden vastoinkäymisten taivaallisesta alkuperästä.

Mainitsen tämän tarinan myös parhaana toimenpiteenä, johon kehotan jokaista ihmistä turvautumaan vastaavassa tapauksessa, varsinkin jos hän on sellainen, joka tekee tunnollisesti velvollisuutensa ja suostuu noudattamaan neuvoja, kuinka menetellä vastaavassa tilanteessa, nimittäin että hän pitäisi silmällä niitä Jumalan sallimuksia, jotka ilmenevät kyseisenä ajankohtana, ja tutkiskelisi niiden yhteyksiä, kuinka ne suhteutuvat toisiinsa ja kuinka ne yhdessä suhteutuvat hänen pulmatilanteeseensa: silloin hän voi nähdäkseen turvallisesti mielin pitää niitä Taivaan vihjeinä siitä, mitä hänen sellaisessa tapauksessa ehdottomasti on tehtävä, tarkoitan lähteäkö pois vai jäädäkö asuinsijoilleen silloin kun tarttuva tauti koettelee seutua.

Istuessani eräänä aamuna pohdiskelemissa juuri tätä asiaa mieleeni juolahti yhtäkkiä, että koska meille ei tapahdu mitään ilman Kaikkivaltiaan käskyä tai lupaa, näillä vastoinkäymisillä täytyy olla jokin erityinen tarkoitus; minun olisi mietittävä, eikö kaikki selvästi viitannut tai vihjannut siihen, että Taivas ei tahtonut minun lähtevän pois. Heti perään tulin ajatelleeksi, että jos Jumala todella halusi minun jäävän, hän pystyisi varjelemaan minua tehokkaasti kaiken minua ympäröivän kuoleman ja vaaran keskellä, ja että jos yrittäisin pelastautua pakenemalla asuinsijoiltani ja toimisoin vastoin näitä jumalallisiksi uskomiani osviittoja, minä tavallaan pakoilisin Jumalaa, ja hän voisi rangaista minua milloin ja missä soveliaaksi katsoisi.

Nämä mietteet saivat minut taas pyörtämään päätökseni, ja kun keskustelin uudestaan veljeni kanssa, sanoin että taitaisin sittenkin jäädä ja ottaa vastaan kohtaloni siellä, minne Jumala oli minut sijoittanut, ja että edellä kertomani perusteella se vaikutti suorastaan velvollisuudeltani.

Vaikka veljeni itse oli hyvin jumalinen mies, hän nauroi arveluilleni, että jääminen oli Taivaan antama osviitta, ja kertoi lukuisia tarinoita kaltaisistani tyhmänrohkeista ihmisistä, jollaisiksi hän heitä kutsui. Jos olisin siinä määrin tautien tai sairauksien runtelema, etten mitenkään pääsisi lähtemään, se minun olisi toki tulkittava Taivaan tahdoksi ja silloin minun olisi tietysti toteltava Jumalaa, jolla oli minun Luojanani kiistaton oikeus tehdä minulle mitä mieli. Silloin ei olisi lainkaan vaikea päätellä, mikä oli Sallimuksen tahto ja mikä ei; mutta sitä, etten saanut vuokratuksi hevosta tai että matkatoverini oli livistänyt tiehensä, oli naurettavaa tulkita Taivaan kehotukseksi olla poistumatta kaupungista, sillä olihan minulla terve ruumis ja raajat ja muitakin palvelijoita ja pystyisin vaivatta taivaltamaan

päivän pari jalan. Koska minulla oli pätevä todistus erinomaisesta terveydestäni, voisin sen jälkeen joko vuokrata hevosen tai majoittua matkan varrelle, kumman vain parhaaksi katsoisin.

Sitten hän alkoi kertoa niistä turmiollisista seurauksista, joita turkkilaisten ja muhamettilaisten ylimielisyys oli aiheuttanut Aasiassa ja muualla, missä hän oli oleskellut (sillä kauppiasveljeni oli kuten sanottu palannut pari vuotta aiemmin ulkomailta, viimeksi Lissabonista). Luottaen tunnustamaansa predestinaatio-oppiin, jonka mukaan jokaisen ihmisen kohtalo on määrätty ennalta ja lyöty peruuttamattomasti lukkoon, he kävivät huoletta kulkutaudin koettelemissa paikoissa ja seurustelivat sairastuneiden ihmisten kanssa, minkä johdosta heitä kuoli kymmenestä viiteentoista tuhatta viikossa, kun taas eurooppalaiset tai kristityt kauppiaat, jotka pysyttelivät syrjässä ja omissa oloissaan, yleensä välttivät tartunnan.

Näillä näkökohdillaan veljeni sai minut taas pyörtämään päätökseni ja aloin kallistua lähdön kannalle ja tein kaikki asianmukaiset valmistelut, sillä lyhyesti sanottuna tauti lisääntyi ympärilläni ja kuolinluvut kohosivat lähes seitsemäänsataan viikossa, ja veljeni sanoi, ettei hän uskaltanut viipyä pitempään. Pyysin että hän antaisi minun harkita asiaa seuraavaan päivään, jolloin tekisin päätökseni; koska olin jo parhaani mukaan valmistellut kaiken yritykseni osalta ja kenelle uskoisin liikeasiani, minun ei enää tarvinnut muuta kuin päättää.

Sinä iltana menin kotiin sangen raskain mielin, neuvottomana, tietämättä mitä tehdä. Olin varannut koko illan asian vakavaan harkintaan ja olin ypöyksin; ihmiset olivat näet jo kuin yksissä tuumin ottaneet tavaksi pysytellä sisällä auringonlaskun jälkeen, syistä joista kerron edempänä lisää.

On vuosi 1665. Rutto on saapunut Lontooseen. Paikallinen satulakauppias on kahden vaiheilla – pitäisikö hänen paeta kaupungista vai jäädä sinne? Lopulta satulakauppias päättää jäädä, mutta hän joutuu todistamaan niin tuttujen kuin tuntemattomienkin traagisia sairastumisia ja kuolemia. Kaupunki yrittää kaikkensa, jotta tauti ei leviäisi, mutta turhaan. Ihmiset hakevat turvaa uskonnoista ja puoskareista. Kuolleiden asunnot ryöstetään. Massatyöttömyys uhkaa. Onko kaupungilla minkäänlaisia mahdollisuuksia selvitä taudista, joka on kuin suurempien voimien lähettämä kirous?

”Ruttovuosi” on Daniel Defoen kauhua tihkuva 1700-luvulla julkaistu romaani, joka on pelottavan ajankohtainen 2020-luvun alussa.

Daniel Defoe (1660–1731) oli englantilainen kirjailija, joka työskenteli myös toimittajana. Hän julkaisi esikoisromaaninsa ”Robinson Crusoen” 59-vuotiaana vuonna 1719. Menestysromaani perustunee merenkulkija Alexander Selkirkin tapaukseen. Muita Defoen tunnettuja romaaneja ovat ”Kapteeni Singleton” sekä ”Moll Flanders”.